

NAŠ DOM

LIST ZA LJUDSKO
PROSVETO
LETNIK XVIII

JANUAR 1926

Razpored vsebine 1. številke:

Vrli Slovenci! Prava vera bodi vam luč,
materin jezik bodi vam ključ do zveličanske
narodne omike. A. M. Slomšek.

	Stran
Po slovenski zemlji	1
Družabne razmere v naši vasi	2
Družba sv. Mohorja	4
O, domovina!	5
Društveno občestvo	5
Slika: G. Segantini: Pri oranju	7
Drobnim valčkom	9
Dih večerni	10
Sklenjeni roki	10
Tatje	10
Beseda med moškimi	12
Ženski svet	15
S pisanih polj	18
Društveni novičar	20
Lepa kujiga	22

Na platnicah:
Urednikovo kramljanje.

„Naš dom“, list za ljudsko prosveto, izhaja vsakega 15. v mesecu. — Urejuje ga Jože Staběj in na njegov naslov v Mariboru, Aškerčeva ulica št. 22/I, je pošiljati vse rokopise. — Naročnina za vse leto je 20 Din., za inozemstvo po dogovoru, drugače 40 Din. — Uprava je v Mariboru, Aleksandrova cesta št 6/I. — Številka računa pri poštni hranilnici, podružnici v Ljublj. ni je 13.577. — Za Prosvetno zvezo v Mariboru kot izdajateljico in za uredništvo je odgovoren Jože Staběj, za Tiskarno sv. Cirila v Mariboru, ki list tiska, Leo Brože, oba v Mariboru.

Ne hitite plačat prej nobene druge reči, dokler ne izpolnite priložene položnice in ne daste ž njo vred na pošto 20 dinarjev za naročnino „Našega doma“. Vsaj 10 Din. naročnine, t. j. za pol leta, mora vplačati vsak naročnik takoj, sicer 3. številke »Našega doma« še več ne dobi.

Uprava „Našega doma“ v Mariboru,
Aleksandrova cesta 6/I.

Po slovenski zemlji . . .

Po slovenski zemlji se v Krista in Božje Matere imenu družijo osamljena srca, da postanejo cor unum et anima una — eno srce in ena duša. Iz razbitih kamenčkov se gradi veličasten hram krščanske organizacije, dom večne prosvete. Na njegovem slemenu pa blesti križna roža iz listov združenega slovenskega katoliškega ljudstva. Tak hram ni delo enega dne, ne enega rodu. Doba narodovega življenja je delavnik njegovih gradivcev. Marsikomu pade sredi dela iz rok težko kladivo, ki ž njim kleše marmorne sklade, skali se oko, preden zagleda dovršeno svodovje. A blagor mu, kdor v zvesti dnini ogladi le en kamenček, pridene le zrnice k skupnemu domu.

Ideal zdravega, čilega rodbinskega življenja, kako vzvišen, kako lep si! Dobre očete, dobre matere, krščansko vzgojo otrok — to nam daj, dobrotno nebo, pa smo rešeni. Krščanska rodbina, zvezana ustrojno z naravo, ustrojstvom naroda in človeštva, zvezana z ljudstvom in z Bogom, naj se zopet pojavi.

Dr. Jan. Ev. Krek,

15. IX. 1904.

Družabne razmere v naši vasi.

Dr. A. Korošec.

Bodočnost vsakega naroda se zida na tem, kake so družine. Družina je ognjišče poštenosti, marljivosti in zdravega čednostnega življenja. Iz družine dobiva narod vedno nove moči. Čim vestnejše žive družine pod zaščito splošno priznanih krščanskih, nravnih načel, tembolj se krepi in cvete narod, tembolj raste njegovo delo, njegov ugled in njegov vpliv. Narod, ki mu propadajo družine, nima bodočnosti, on je dovršil svojo nalogo v zgodovini.

Toda družine ne žive vsaka sama zase, ampak v družbi in zvezi z drugimi družinami. Najmanjša družba, v kateri žive družine, je vas. Družine ene vasi imajo mnogo skupnega. Ta skupnost ni prostovoljna, ampak je dana in utemeljena po narodi. Zato se temu skupnemu doživljanju v vasi ne more odtegniti nobena družina. Gospodarski napredek ene družine v vasi vpliva na vse druge družine. Vzbuja jih k posnemanju, daje jim priložnost za zaslužek, rodi v njih ponos, češ, eden izmed nas se je zopet povzdignil. Nečednostno življenje samo ene družine v vasi okužuje tiho, neopaženo, stopnjema tudi druge družine. Krajevna lepota vpliva na duševni in telesni razvoj vseh vaščanskih družin. Vse družine skupaj uživajo dobroto zemlje, ugodnost podnebja. Deževje, povodnji, toča, požar, zadenejo vse vaščane enako hudo in bridko. Vaščani si skupaj delajo pota, ceste, mostove, si morebiti skupaj postavljajo cerkve, kapelice, križe (znamenja), šole. Skupaj opravljajo svoje zadeve napram državi, ako je vas obenem občina. Ljudje ene vasi hodijo skupaj v šolo in cerkev, prodajajo svoje pridelke večinoma v istih krajih. — Slavni možje, ki so se rodili v vasi, so ponos za vso vas, hudodelstva, ki so se izvršila v vasi, so vsi vasi v sramoto in zasmeh. Ne da se ločiti doživetje ene družine od usode drugih družin v vasi. Vsi imajo v premnogih stvareh skupno usodo in skupno doživetje. To skupnost usode, doživetja deležni imenujemo občestvo vaščanov. Družine ene in iste vasi živijo med seboj v občestvu. Mi, ki hočemo, da se človeška družba obnovi in preustroji, da se dovede zlo na najmanjšo stopnjo, da izgine sovraštvo in izkoriščanje ter da stopi na njih mesto ljubezen in medsebojna pomoč, da ima vsak človek svojo bodočnost, mi moramo skrbeti, da bodo družine dobre in poštene, a ker te žive v ozračju vasi, da bo tudi občestvo vaščanov čednostno, krepostno, krščansko, v vsakem oziru na visoki stopnji.

Mi želimo od naših prosvetnih in izobraževalnih društev, da imajo vsaj v svoji vasi in fari vodilno vlogo. Zato pa je treba, da se ravno ta društva prepričajo: 1. da obstoji občestvo vaščanov, da je to občestvo od narode dano in hoteno, da je torej prirodno-naravno in ne volji posameznikov prepuščeno; 2. da je njih sveta naloga, skrbeti za to, da to skupnost usode, doživetja in deležnosti, v katero so vaščani po narodi postavljeni, dovedejo do zavesti vseh vaščanov in 3. da to občestvo, kolikor je podvrženo človeški moči in človeškemu vplivu, vodijo po potih pravičnosti, ljubezni in čednosti.

Zato pa hočemo pokazati tu nekako praktično vajo, kako je treba s socialnega stališča gledati na to vaško skupnost, kako se je treba brigati za važnejše dogodke v vasi sami. Način, kako naj vplivajo društva

— a tudi posamezniki na vse te dogodke, da se razvijajo v pravem, krščanskem pravcu, bo po večini itak za vsakega jasen, a kolikor ne, je razvidno iz naslednjega.

Razvrstitev:

Vse za preteklo leto 1925 (1926, 1927 itd.).

Vse za vsako pozamezno vas (potem skupaj za vso župnijo, občino).

Vzroki, zakaj:

1. Koliko gruntov je prišlo v druge roke?

<ol style="list-style-type: none"> a) koliko po podedovanju? b) koliko in zakaj po svobodni prodaji? 	}	<p>Preselitev v druge kraje kot kmet, v mesto z drugim poklicem, izselitev po Evropi, v Ameriko, Avstralijo itd., radi drugih vzrokov.</p>
--	---	--

- c) koliko in zakaj po prisilni prodaji?

<table border="0" style="display: inline-table;"> <tr> <td style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> <td style="padding: 0 10px;">smrt,</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 100px;"></td> <td style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> <td style="padding: 0 10px;">zadolžitev</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 100px;"></td> <td style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> <td style="padding: 0 10px;">drugi vzroki (jih navedi!)</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 100px;"></td> <td style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> </tr> </table>	{	smrt,		{	{	zadolžitev		{	{	drugi vzroki (jih navedi!)		{	}	<p>radi nesreč, davkov, pijančevanja, drugi vzroki (jih navedi!)</p>
{	smrt,		{											
{	zadolžitev		{											
{	drugi vzroki (jih navedi!)		{											

2. Koliko moških je odšlo?

{	za delavce v fabrike in rudokope v naši državi,
{	za hlapce h kmetom in v mesto,
{	po Evropi,
{	v Ameriko,
{	drugam (kam?).

3. Vzroki, zakaj so moški odšli?

{	pomanjkanje zaslužka,
{	veliko otrok pri hiši,
{	nesporazum v družini,
{	nesreče v družini,
{	neznano,
{	drugi vzroki.

4. a) Koliko je ostalo članov društva?
 b) Ali še imajo kako zvezo z društvom?
 c) Ali se je poskrbelo, da so v novih krajih člani naših društev?
5. Ista vprašanja 2., 3., 4., a) b) c) za ženske.
6. Koliko sirot je v vasi?
7. Koliko je dolgotrajnih bolnikov?
 - a) Kdo se briga za nje?
 - b) Ali je sedanja briga dovoljna?
 - c) Ali je to briga v dušnem in telesnem oziru?
8. Koliko gostiln je v vasi?
9. Koliko je notoričnih pijancev? (Ne navajaj imen!)
10. Koliko divjih zakonov je v vasi?

{	moških
{	ženskih.
11. Koliko hiš ima urejeno knjižnico?
12. Koliko hiš je brez vsakega časnika?

V ti razvrstitvi nismo pokazali nikakor na vse dogodke v vasi (fari, občini), temveč smo naznačili le praktično vajo, ki je podlaga za nadaljnja ugotavljanja. Gospodje duhovniki, učitelji itd., predvsem pa naša društva (a tudi verske družbe lahko veliko sodelujejo) imajo tukaj nalogo, ki je sicer nekoliko težavna, a za bodočnost in povzdigo našega naroda izmed prvih in najvažnejših. Poprimite se te naloge in poročajte o uspehih pristojni Prosvetni zvezi.

Družba sv. Mohorja.

Fr. S. Finžgar.

Ali ste videli letošnje knjige? Premnogi jih imate, mnogi niste še člani. Toda v resnici bi morala biti vsaka družina naročena, ali vsaj iz vsake hiše kak član. Zakaj? Nikjer ne dobite toliko knjig za tako majhno ceno kakor pri Družbi sv. Mohorja. Saj veste, koliko že stane vsaka knjiga za šolo. Skoro vsaka posamezna več ko 20 Din. Mohorjeva pa vam da letno najmanj po štiri knjige, če niso posebno obsežne pa vam da celo pet knjig. In kake so? Koledar! Poglejte ga. Kje bi dobili tako knjigo, ki ima prekrasen kalendarij, kjer imate vse: godove, zgodovino, nedeljske evangelije, vremenske prerokbe, tri lepe povesti — celo s podobami, zabava za deco, prevažne gospodarske članke — in vse to z drugimi knjigami vred za dva kovača? Sam koledar je več vreden v navadni prodaji.

Pa poglejmo v bodočnost. Kak načrt ima Družba sv. Mohorja za bodoča leta? Glejte, veda silno napreduje. Vedno je kaj novega in učnjaki neumorno delujejo in razkrivajo tajne prirode. Ali naj tu naš človek zaostaja? Vedno smo bili Slovenci bistre glave in vedoželjni. Ker so pa časi res težavni, si je baš Družba sv. Mohorja naložila dolžnost, da skrbi za take knjige, ki bi bile sicer v trgovinah mnogo predrage. Zato letos že izda (za leto 1927) knjigo o življenju. Ali ni največja skrivnost življenje? Življenje naše, življenje živali in rastlin? Kako se to ohranja, kako množi, kako gine, to so tajnosti, ki zanimajo prav vsakega. Mi seveda vemo: Vse je ustvaril Bog in nam dal življenje. Toda to je začetek, ki se bo pa nadaljeval do konca dni in to nadaljevanje in ohranitev življenja je čudo, ki si ga moremo ogledati. Glejte tako knjigo, ki bo sicer na prvi videz nekoliko težka, nam hoče dati Družba sv. Mohorja izpod peresa zdravnika. Knjiga bo lepo opremljena s podobami, da bo lažje umeti Čuda in tajne življenja, kakor se zove. Druga knjiga nam pripoveduje o revoluciji leta 1848. To je bilo takrat, ko je bila odpravljena tlaka in desetina, ko je tudi kmet dobil svobodo izpod graščinskega jarma. Bili so punti po mestih, graščakom so trkali na duri kmetje — silno zanimiva povest. Tretja knjiga bo govorila o katoliški cerkvi, kako se je širila po Afriki in Ameriki, kjer so delovali naši rojaki Slovenci, ki so še danes v najlepšem spominu. Lepa knjiga bo imela vse polno podob. No, in navrh pride še koledar, ki bo tudi vsestransko podučen in kratkočasen. Razen teh knjig pa dobi vsak za majhno doplačilo povest o sv. Frančišku Asiškem. To vam bo povest, da ne boste nehali, če jo začnete. Ves svet bo slavil leta 1926. Frančiška (700 let je, odkar je umrl). Pa ne samo katoličani, celo protestantje pišejo o njem debele bukve. Knjiga bo obsežna in bo stala samo 22 Din. za člane Mohorjeve družbe. Kaj takega še Slovenci nismo imeli. Pa še eno knjigo lahko dobite za doplačilo 8 Din. To je povest angleškega pisatelja o Sveti noči. V vse jezike sveta je prestavljena in nihče ne bo nehal, ki jo bo začel brati. Tak torej bo dar mohorski. In tako pojdejo učene in zabavne knjige od leta do leta med Slovence. Veste, da hočemo priboriti našemu jeziku tudi v naši narodni državi veljavo. Prav mohorska družba naj pokaže s številom svojih članov, da smo res za vedni Slovenci, da cenimo svoj jezik in da imamo starodavno književno družbo, ki se lahko meri z

vsako drugo tujih narodov. V Jugoslaviji pa je edina te vrste. Torej: Pritrgajte si kaj malega in naročite se na Mohorjevo družbo — prav vsi! Do konec februarja je čas. Kar zglasite se v župnišču in se boste vpisali, če niste še član, če pa ste, pa nikar ne zamudite.

O, domovina!

Dr. Fr. Sušnik.

Kako je v Vaših srcih po razdejanih letih?

Ali Vas je zanesla pot preko meje? Ali je bil ponos, ko ste rekli, da ste državljan kraljevine Slovencev?

Ali pojete ono novo, neodoljivo: »Gremo v Korotan«? In ono novo žalostno: »Kaj ti je, Mojca?« Ali veste, kje so »božji mejniki« tam za Gorico in Reko in Trstom?

O, ali je strup v Vaših srcih?

Otroški je Hrvat in kršna je Dalmacija; mrka je Bosna in ponosen je Sremec; bistra je Vojvodina in junaška je Šumadija in Zeta; in trikrat sedemkrat križana je bila Stara Srbija.

Ali ne poznate pesmi o obupani Kosovki?

Ali jo poznate o junaški materi Jugovičev?

O, junaški rod naših bratov, ki je ostal neučen, da smo se mi mogli v miru šolati.

Ki je ostal umazan in ušiv, da smo se mi mogli izlikati v miru.

Ali je v Vaših srcih ljubezen do bratov?

Ali — ali nič ne molite za Domovino?

Društveno občestvo.

Dr. Andrej Veble.

Veseliti nas mora, da se je društveno življenje kmalu po vojni povzelo, da se obnavljajo stara društva in ustanavljajo nova ter da se javlja v vsem tem gibanju celo več smotrenosti nego pred vojno. Naša društva se izpopolnjujejo, društveno življenje je vedno bolj živahno, vsebinsko bogato in prisrčno. Kar se je izkazalo kot nerabno, izumira — propada. Na razvalinah starega sveta pa vstajajo nove družabne tvorbe in novo življenje, prenovljeno in očiščeno.

V tem velikem obnovitvenem gibanju raste tudi pomen društev, njih naloge so vedno večje, cilji vedno jasnejši, sredstva vedno bolj raznolična in pestra. Ako je bilo naše društveno življenje pred desetletji podobno neobdelani njivi, ki je šele čakala ratarja in sejalca, je sedaj podobno krasnemu vrtu, polnemu dehtečega cvetja in sočnega sadja.

Spričo tega razveseljivega dejstva pa ni brez pomena, ako si zopet predočimo in raziskujemo osnovne prvine društev ter njih postanek in razvoj, tako v sociološkem, kakor tudi v pravnem oziru. Prav poučno in bodrilno je, ako spoznamo najvažnejše življenske sile, ki so ustvarile naša društva. Predvsem pa si moramo biti na jasnem o končnem, naj-

važnejšem smotru društvenega delovanja: zakaj ustanavljamo društva, kaj je namen tega dela, ali samo koristnost in dobiček, ki ga pričakuje posameznik ali pa množica, ali pa kaj višjega?

Kaj je društvo v pravnem oziru? Prostovoljna združba (skupina) ljudi, ki se je organizirala, da doseže trajne skupne cilje v skupnem delovanju na podlagi določenih in od politične oblasti odobrenih društvenih pravil. Kako se ustanovljajo društva, kakšne določbe morajo vsebovati pravila in v kakšne namene se smejo ustanovljati društva, določa natančneje društveni zakon. Pogoj za postanek društev je torej pravni red in država s primerno razvito splošno omiko.

Zakaj se organizirajo ljudje? Že naravni nagon jih sili k temu; kajti človek je — po izreku grškega filozofa Aristotela — po svoji naravi družabno bitje. Narava sama sili človeka k skupnemu življenju v družbi: v družini, občini, državi. Le v družbi more človek napredovati in razvijati svoje zmožnosti in lastnosti, ki mu jih je dal Stvarnik.

Da si lažje predočimo pomen skupnega življenja za človeški razvoj, primerjajmo človeka, popolnoma ločenega od sveta, živečega v popolni osamljenosti, s človekom v organizirani družbi!

Vsem je znana povest o Robinzonu, ki so ga morski valovi zagnali na osamljen otok, kjer je živel popolnoma zase, ločen od vsega sveta. Kako borno je bilo to življenje! S kakim trudom si je moral pridobivati najpotrebnejša sredstva za obstanek: za hrano, obleko, stanovanje in za obrambo zoper divje živali. Ves čas je porabil Robinzon v tem boju za obstanek. Za duševni napredek in izpopolnitev duševnih zmožnosti ni prilike, niti sredstev v takem ozračju. Kako borno in žalostno bi bilo naše življenje, ako bi morali živeti vsak zase, ločeni od sveta in družbe!

Čisto drugo sliko nam nudi življenje v organizirani človeški družbi z visoko razvito omiko, z vsemi duševnimi in tehničnimi pripomočki! Tu živi človek v družini, v občini, državi. V družini, v tej osnovni celici človeške družbe, dobi človek prva in najvažnejša sredstva za svojo vzgojo in izobrazbo. Ni boljše vzgoje, nego je družinska. V družini se človek rodi, razvija telesno in duševno. Iz družine stopa posameznik v stik z okolico, s cerkvijo in šolo, z občino in državo. Vedno večji je vpliv družbe na človeka, čimbolj se razvija človeška omika. Kako tesno je človek navezan na družbo, nam pojasni sledeči primer iz gospodarske stroke: Pomislimo, odkod dobivamo obleko! Iz česa je obleka napravljena? Kje se izdeluje? V katerih tovarnah? Koliko delavcev je sodelovalo pri tem? Isto je s prehrano. Mnogo reči, ki jih rabimo za svojo prehrano, izdelujemo doma, mnogo pa dobivamo tudi iz tujine, da celo iz najbolj oddaljenih delov sveta. Ako zavžijemo čašo čaja v lepi porcelanasti skledici, lahko razmišljamo o tem, odkod čaj, odkod sladkor, odkod porcelanasta posoda! Čaj iz Kitajske, sladkor morda iz Češke itd. Pa tudi duševni stiki so dandanes v človeški družbi mnogo živahnejši, večji nego prej. Znanost in umetnost postajata mednarodni. Proizvodi znanosti in umetnosti niso delo samo enega človeka ali enega rodu. Vse to, kar so pred nami izumili in ustvarili že davno izumrli rodovi, prehaja od roda do roda po družbi in bo služilo tudi bodočim rodovom za nadaljnjo duševno, moralno in tehnično izpopolnitev. Na teh primerih smo videli pomen skupnostnega, družabnega življenja.

Poleg naravnih organizacij, kakor so družina, občina, država, imamo prostovoljna združenja ljudi za določene trajne skupne namene v zakonito priznani obliki. V zmislu društvenega zakona veljajo kot društva le tiste prostovoljne organizacije ljudi, ki ustrezajo predpisom društvenega zakona. Vsako društvo mora imeti pravila, ki natančno določajo njegov namen in ustroj, najvažnejše organe in njih delokrog. To je društvena ustava. Brez pravil ni društva. Društva so torej ustavne organizacije z demokratično ustavo. Vsako društvo mora imeti svoje organe, ki ga zastopajo na zunaj: odbor s predsednikom. Predsednik je vladar društva, odbor ministrstvo, občni zbor društveni parlament. Predsednik društva mora ustavno vladati in se mora naslanjati na večino. Ako bi dobil neza-

G. Segantini: Pri oranju.

upnico, bi moral odstopiti ter prepustiti vodstvo društvenih poslov iz večine izvoljenemu novemu odboru. Društvo je v nekaterih ozirih podobno državi; kakor država tvori tudi društvo organizirano skupino ljudi z določeno oblastjo. Vendar pa je društvo manj ko država. Država je po svojem bistvu prisilna organizacija z organizirano oblastjo nad določenim ozemljem in tam stanujočimi prebivalci. Društva pa so le prostovoljne organizacije ljudi v dosego skupnih trajnih ciljev s skupnim sodelovanjem na podlagi zakonito priznanih pravil. Glavni znaki društev so torej: 1. svobodna združitev ljudi; 2. trajni skupni namen; 3. zakonito priznana društvena oblika (pravila). Pomen društvene svobode je jasen. Svoboda je temeljni kamen društev. Brez društvene svobode bi bilo vsako društveno življenje nemogoče. Manj jasen je trajni skupni smoter društev. Ako bi se društvo ustanovilo in bi se takoj na ustanovnem občnem zboru sklenilo, da se društvo razide, bi društvo sploh ne stopilo v življenje. Radi tega se zahteva neka trajnost delovanja. Končno je bistveni znak društev

zakonito priznana oblika (pravila, društvena ustava). Takozvana tajna društva sploh niso društva, ker jih nasproti politični oblasti ni.

Kaj naj bo glavni namen društvenega delovanja? Vzgajati ljudi za skupnostno (občestveno) življenje, da se bodo ljudje počutili v družtvih kakor bratje in sestre, ki jih navdaja pravi družinski duh, duh ljubezni, tovarištva, nesebičnosti. Naš ideal mora biti, da postanejo naša društva neke vrste razširjene družine v dopolnitev šole in cerkve. Društveno občestvo v tem zmislu je torej začasno le ideal in program za bližnjo bodočnost. Dejanjsko pa tega občestva še ni, ali pa je šele komaj v prvotnem stanju razvoja.

Pravilno naglaša dr. Jože Jeraj v svoji knjigi »Narodni prerod«, da je največji sovražnik društvenega delovanja računarski, dobičkarski duh, ki se je, žal, razpasel tudi že pri nas. Temu materializmu moramo napovedati najhujši boj. Društva niso zato, da bi ljudje v njih iskali osebni dobiček, da bi se nekatere osebe silile preveč v ospredje ter iskale svojo osebno slavo. Tudi ni namen društev, da bi se z raznimi mnogoštevilnimi obiskanimi prireditvami samo polnile društvene blagajne, da bi ljudje samo veseljačili in se zabavali. Glavni namen društvenega delovanja je, da se pridobijo ljudje za skupnostne težnje, da se vcepi zmisel za skupno življenje, skupno veselje, skupno delovanje, da ljudje smatrajo življenje in delovanje v društvu kot nekaj domačega, prijetnega, familijarnega. Društva morajo postata tista skupna vez, ki naj spaja vse ljudi istega kraja ali istega stanu brez razlike na starost, spol ali imetje. Kakor v dobri družini, kjer se stariši, otroci s posli vred počutijo kot ena naravna skupina z istimi težnjami, kjer vsi v enaki meri doživljajo skupno radost in bridkost, tako bi naj bilo tudi v vsakem društvu. Društva ne smejo biti absolutistično vladane države, ki jih razjeda korupcija, samopašnost ali nasilje malih ali velikih samosilnikov, marveč prave krščanske družine, kjer se počutijo vsi člani kot bratje in sestre, ki jih veže ista skupna vez. Ako se ta družinski duh zanese v naša društva, potem se bi res začelo gojiti in razvijati pravo društveno občestvo. Vsak član bo potem priklenjen na to društvo, da se od njega sploh ne bo mogel več ločiti, kakor se tudi ne more otresti vezi, ki ga spajajo z družino, občino in državo. Z drugimi besedami bi tudi lahko rekli: Društva naj gojijo socialno (družabno) vzgojo in izobrazbo!

K temu društvenemu občestvu nas sili ves prosvetni, politični in gospodarsko-socialni razvoj naše dobe! Čimbolj človeštvo napreduje, tembolj čutimo, da rabimo nekakega dopolnila za družino in šolo, posebno v tistem času, ko mladina odraste šoli. Ta šoli odrastla mladina je najbolj potrebna skrbne nege in vzgoje; ne samo kmečka, tudi delavska mladina ali obrtni naraščaj, še bolj pa dijaštvo. V tem času, ko marsikateri kmečki ali delavski mladenič ali mladenka mogoče nimata več očeta ali matere, ali sploh nimata doma, je tembolj potrebno, da se nudi tej mladini neko, vsaj približno nadomestilo za dom in družino, za tisto družinsko toploto in srečo, ki vlada še v dobrih družinah. Razmere torej nujno silijo k temu, da poiščemo tako nadomestilo v dobrih družtvih, kjer naj zaveje nov duh družinske skupnosti. Tudi ustroj našega šolstva nujno terja takega nadomestila. Naše ljudsko-nadaljevalno šolstvo je še slabo razvito, zato je nujna

potreba, da damo predvsem šoli odrasli mladini, pa tudi starejšim ljudem, zlasti kmetom in delavcem, neke vrste večerno šolo, ki pa bo služila ne samo v pouk, marveč tudi v razvedrilo in zabavo. Naša društva naj bodo torej dopolnitev družin, šole, pa tudi Cerkve; kajti ne vemo, kaj še pride in kaj nam prinese bodočnost. Marsikaj, kar se ne more povedati v cerkvi z ozirom na spremenjene politične razmere, se more pojasniti ljudem v društvih, posebno o cerkvenopolitičnih zadevah.

Sredstva za gojitev društvenega občestva pa naj bi bila predvsem: 1. V vsaki župniji naj bo vsaj eno prostovoljno društvo z lastnim domom, dokler pa to ni mogoče, vsaj z lastno društveno sobo. Društvena soba naj bo lepo opremljena ter naj že s svojo opremo (pohištvo, slikami) vzbuja čut domačnosti in družinske skupnosti!

2. V vsaki društveni sobi naj bodo slike naših največjih prosvetnih delavcev (Slomška in Kreka)!

3. V društveni sobi naj bodo zemljevidi naše države in domačega kraja! Društva naj gojijo domačo zgodovino ter naj razlagajo svojim članom znamenitosti domačih gradov, cerkev in drugih zgodovinskih stavb. Goji se naj pouk o zgodovini naše države ter o zemljepisju!

4. Društveni sestanki naj se vrše pogosto, če količkaj mogoče vsak teden. Ti sestanki naj bodo neprisiljeni v obliki domačega razgovora. Vsako komandiranje se naj opušča. Odborniki naj bodo nasproti vsem članom enako vljudni in postrežljivi. Surovost in pijanost je znak neolikane človeka.

5. V društvih se naj goji čut družinske skupnosti: ljubezni, tovarištva in nesebičnosti. Viden znak te družinske skupnosti je slika sv. družine, ki naj bode tudi v društvih. Tovarištvo se najlažje goji s skupnim delom.

6. Vršijo se naj večkrat v letu skupni prijateljski izleti v bližnje kraje. Ob takih prilikah se naj razlaga članom domača zgodovina dotičnega kraja. Vsako pijančevanje in popivanje je strogo prepovedano.

7. Društvene knjižnice naj nudijo članom dobro čtivo poučne in zabavne vsebine. Priporoča se skupno čitanje knjig ob zimskih večerih v ožjih krožkih.

8. Dramatične predstave naj bodo dobro pripravljene. Prirejanje praznih burk brez moralnega jedra in poučne vsebine se naj opušča. Priporočajo se igre z zgodovinsko in poučno vsebino ter dramatični prizori, za mladino pa zlasti deklamacije. Posebno se naj uprizarjajo take igre in slike, ki človeka verskonravno (etično) vzgajajo in dvigajo ter utrjujejo v njem ljubezen do bližnjega ter sploh zmisel za vse, kar je dobro, lepo in blago.

Drobnim valčkom.

Valčki, jaz vem zakaj ste nemirni:
veterček dahnil je nad vodo —
Če vzvalovi se pa v moji duši,
često ne vem, odkod je to.

Ko se pa veterček-nagajivček
končno nad vami utruji sam:
Mir spet zavlada vam, drobnim valčkom.
Kdaj pa meni? Tega ne znam.

Višavska.

Dih večerni . . .

O povej mi, dih večerni,
ko se voziš sem ter tja:
Si pogledal med grobove,
kjer spi moja mamica?

Ali ti je naročila
materin za me pozdrav? . . .
Vem, tak čisti in pobožni
le iz večnih je daljav.

Splavaj zopet med grobove,
tam pri križu ona spi.
Reci, da njen otrok moli,
moli, plaka in trpi.

Reci, da se več ne smeje,
cvetke več mu ne cveto,
Solnce le iz tabernaklja
pot obseva trnjevo.

En trenotek pričakuje
radostno še dan za dnem:
Ko na rajskih ti vrtovih
pade v materin objem.

Savinjka.

Sklenjeni roki.

Jože Stabèj.

Bog!

VisočansteV Visočanstvo! Ni je sreče razven v Tebi. Vsak dej je prazen in ničev, ako nisi v njem Ti. Le oni, ki Te doume in doseže v bojih, ki si Te pribori v metežih proti silam krvi in mesa, tisti le more pojmiti, kolikor nam je to dopuščeno. omejenim, kaj si Ti, o Bog' Vsi pa, ki živijo, a brez Tebe, ne živijo, ne ljubijo, ker so živi mrtvi. Ti edini si, ki moreš biti in ki si, Ti samosvojsiveni, večnovčni
Bog!

Tatje.

Povest s Pohorja. — Matko Krevh.

I. poglavje.

Pri Gričniku so odvečerjali. Prva je vstala od mize gospodinja ter šla lupit krompir za drugi dan. Anica je pospravila z mize sklode in žlice ter jih odnesla k ognjišču umivat; pastir Lipej si je poiskal klobuk in se molče odpravil spat na parno. Ostali so pri mizi gospodar. Peter in Jernej ter Jerebov France. Gospodar Gričnik, mož srednje, nekoliko sključene postave z neobritim obrazom, si je nabasal pipico ter jo nažgal gledaje skozi dim na gosta. Jerebov France je pravkar povedal, da misli prodati Gričnikov sosed več sto smrek.

»Kje, misliš, da bo prodal?« je vprašal Gričnik radovedno ter vrgel ogorek po tleh.

»Nad mlinom; lepa drevesa so tamkaj.«

»Les je še mlad, ne bi verjel, da je že kaj v njem.«

»Je, danes sem se sam prepričal.«

»Spet bo zaslužka.« France se je nasmehnil, na tihem pa si je želel, da bi dobil z očetom delo v Koritarjevem gozdu.

»Zasluzek bi bil lep,« rekel je čez nekaj časa in se ozrl k ognjišču, kjer je umivala Anica posodo. »Pomočnika bi si pač moral najeti, oče so za vzdiganje dreves preslabi.«

»Gozd je v strmini,« je izpregovoril Peter zaspano, »težava bo.«

»Ne bo prehudo,« France je napravil kretinjo z desnico kakor bi hotel zamahniti. »Ta le potegne, če je treba.«

Anica se je radovedno ozrla na krepkega tesarja. Verovala je v njegovo moč in krepko voljo in bila je prepričana, ako bi jo moral France braniti, bi se ji ne bilo treba bati ničesar. Že davno ji je France ugajal in kadar se je nasmehnil, tedaj se je njeno srce kar topilo v njegovem toplem pogledu.

»Kdaj pa bi začela podirati?« je vprašal gospodar.

»Prihodnji teden; zdaj imava še v Hrastnikovem dela za tri dni. Jutri pridejo pomagat oče.«

»Pa se še vedno silijo, čeravno so že stari,« pripomnila je gospodinja skromno.

»Dela so navajeni.«

»Kakor France,« mislila si je Anica na tihem, vrteč se urno krog ognjišča. Sklede je zložila v sklednik, lonce poveznila na stol tik stene in postrgala pepel z ognjišča v kot; žlice je odnesla na mizo, da jih obriše s cunjjo, visečo ob mizni nogi.

»Le prisedi,« je dejal France šaljivo, »boš kaj povedala.«

»Ugani, kaj mi je na srcu!« France jo je pogledal zvedavo v lepe oči in ugibal.

»Kaj bi neki bilo? Ne uganem.« Anica se mu je nagajivo nasmejala, radujoč se nad ugibajočim mladeničem.

»Res ne ugameš?«

»Naj me sova kljune, če vem, kaj imaš na srcu.«

»Ha, ha, France! Ali ne veš, da je jutri v Mežlinji sejem?«

Peter in Janez sta se zganila za mizo, a zapazil ju ni nihče razven očeta, ki se je začel na tihem hudovati na hčer.

»Sejem, menda bo,« je govoril France v zadregi, »a jaz ne pojdem nanj.«

»Škoda! Mislila sem, da mi boš prinesel kaj s sejma, n. pr. židan robec, krilo ali kaj takega.«

»Čakaj, saj bo kmalu v Zenici drug sejem, takrat ti prinesem prstanček ali pa pužo, kar hočeš.« Anica je živo zardela in kakor bi hotela prikriti prijetno zadrego, vtaknila je žlice v žličnik ter se vzdignila od mize. Vstala sta tudi Peter in Jernej nemirno zroča na očeta; nocoj bi se bila rada iznebila gosta, dasiravno sta mu bila prijatelja. Oče jima je namignil, naj počakata, a tako, da France ni zapazil nemega sporazumljenja.

»Rekel si, da boš začel jutri zgodaj z delom,« je izpregovoril Gričnik.

»Zgodaj; pozneje postane vroče.«

»Ali ne pojdeš na sejem?«

»Ne, nimam časa.«

»Tudi jaz ne grem, a Peter bo gnal dvoje ovc; volov še zdaj ne morem prodati.« Peter in Jernej sta se pokrila s klobuki in si želela, da bi storil enako tudi France. Razveselila sta se, ko je naposled vstal in si poiskal klobuk; le Anica je postala žalostna, da odhaja gost; toda v srcu je živelo prepričanje, da ga vidi drugega dne in še mnogokrat. France se je zahvalil gospodinji za večerjo, stopil k Anici in ji stisnil roko rekoč: »Lahko noč Anica! Sladko spavaj

in o meni sanjaj!« Ljubeč pogled iz jasnih oči mu je povedal razločno, da ga bo Anica ubogala; nato je odšel z gospodarjem in sinovoma iz hiše.

Lepa mesečna poletna noč jih je sprejela s svojim mehkim objemom. Na vzhodu se je vzdigoval mesec z vsem svojim sijajem ter razsvetljeval planinsko pokrajino pod Malo kopo. Ravninica, na kateri je stal Gričnikov dom, je bila vsa razsvetljena kakor podnevi; tudi sosedni vrhovi so se uspešno otresali teme, ki je strašila le v globelih in jarkih.

France se je vlegel na trato poleg hiše, nažgal si pipico in se zatopil v prijetno razmišljanje. Gospodar je odšel s sinovoma v hlev, izgovarjajoč se, da je treba pogledati pri živini; a komaj so izginili Francetovim očem, že sta se ozrla Peter in Jernej na očeta, kakor bi hotela vprašati: kako torej! Oče ju je razumel in prikimal. Šepetaje je pristavil: »Podvizajta se, bodita previdna in dobro izbirajta; take barve kakor naše.«

Sinova sta mu molče prikimala in mahoma izginila brezslušno v noč. Gospodar je še gledal za njima, ko sta bila že daleč. Mračne misli so mu rojile po glavi in pekla ga je vest. Ni se mogel iznebiti skrivnega glasu, ki mu je neprestano in trdovratno govoril: »Ali si ti pravi oče? Kako si ju pa vzgojil?«

Gričnik se je stresel in se nemirno ozrl; z dlanjo je potegnil preko čela, hoteč pregnati nadležne misli. »Sama sta se izpridila,« se je tolažil, vendar vesti ni mogel pomiriti; kajti dajal jima je potuho, a grajal nikdar.

Počasi se je okrenil in odšel zamišljen proti hiši. Nič hudega misleč, nagovoril ga je France ravno, ko je hotel vstopiti v hišo. Gričnika je spreletelo po hrbtu, tako se je ustrašil Francetovega glasu. Zdelo se mu je, da ga je tesar zalotil pri nepoštenih mislih, pri zanemarjanju očetovskih dolžnosti.

»Kje pa sta onadva?« je vprašal France.

»Ne vem,« je odgovoril Gričnik zmedeno, »menda sta šla nad jazbeca, ki že nekaj časa hodi krast v našo koruzo.« Njegov glas v začetku negotov, skoro boječ, je postal trden in odločen. Za nobeno ceno ne sme pokazati Francetu, da ima nemirno vest, da ni na čistem pred svojima sinovoma. Mogoče sumi France o Petru in Jerneju, a o njem ne sme.

»Ali ne pojdeš spat?« ga je vprašal čez nekaj časa Gričnik, upiraje se z desnico na podboj.

(Dalje bo sledilo.)

Katoliška društva rokodelskih pomočnikov.

Alojzij Stroj.

Anton Martin Slomšek je izdal l. 1837. knjigo »Življenja srečen pot — Potrebni nauki, zgledi in molitve za mladeniče«. Knjigi je bil pridejan slovenski zemljevid Evrope. Slomšek je hotel s tem mladino opozoriti, da se mora zgodaj učiti spoznavati svet, da bo povsod, kamor pride, znala Bogu

služiti. Vse pa, kar potrebuje v življenju, da bo v resnici srečna, ji je pa podal v knjigi »Ponovilo potrebnih nauk za nedeljske šole na kmetih«. Knjiga je izšla l. 1854. in obsega 742 strani. Ima osem oddelkov: Prvi obsega svetopisemske zgodbe in zgodbe sv. katoliške Cerkve, drugi navod pobožnega življenja in lepega obnašanja, tretji temeljit pouk o spisu, četrti pouk o računstvu (zlasti račune, ki se rabijo v gospodarskem in trgovskem življenju: računjenje z drobci, verižni račun, družbeni račun itd.), peti o kmetijstvu, šesti o živinoreji, sedmi o zemljepisju in osmi o ljubezni do domovine. V treh ali šestih letih naj bi mladeniči ali mladenke v nedeljski šoli ponovili, oziroma priučili se vseh naštetih predmetov. Če pogledamo te sestavke, vidimo, da je iz njih mladina lahko dobila vsega, kar je potrebovala za vsestranski napredek. Ti spisi niso suhoparni, ampak vse je tako pisano, da mora iti do srca. Čujmo le nekaj besedi iz sadjereje. Pisatelj pravi: »Naj bi vsak ženin vsadil svoji nevesti, kadar pride k hiši, dvoje zlahtnih drevesec, naj bi vsak oče požlahntil ob rojstvu vsakega otroka dvoje dreves, vsak mladenič svojemu očetu vsako leto eno, pa tudi materi eno podaril za vezilo, vrh tega še bratratu, sestra sestri, kako hitro bi bili naši krasni kraji veseli raj, kakor ga vidimo po drugih deželah. — V vzornih pismih v spisovniku naroča prijatelj prijatelju naj na cerkveno žeganje prinese seboj slovenske pesmi, imenovane »Slovenska Grlica«, drugi prijatelj pa naroča prijatelju v mestu, naj mu pošlje knjižico, v kateri so slovenske in cirilske črke, da se bo naučil pisanja v cirilici (l. 1854!).

Imenovana knjiga, ki so jo podarili slovenskemu ljudstvu Slomšek in njegovi sotrudniki, je v resnici za razvoj stanovske kulture med slovenskim kmečkim ljudstvom največjega pomena. Delo, ki ga je vršila ta knjiga pred 70. leti med našim ljudstvom na dežali, so pa v mestih med obrtnimi sloji izvrševala kat. društva rokodelskih pomočnikov. Ljubljana, Maribor in Zagreb se morejo ponašati, da imajo še nad 70 let društva, v katerih so se obrtni sloji zbirali, kakor udje ene družine, da so se s pomočjo požrtvovalnih prijateljev ljudstva vsestransko izobraževali, da so si ohranili in krepili veselje do dela in zmisel za vedno večji napredek v svoji obrti. Društva se imenujejo kat. društva rokodelskih pomočnikov, ker so pomočniki glavni delavci v društvenem življenju, mojstri so pa najboljši prijatelji in podporniki društev, vajenci pa imajo kot svoj ideal biti kedaj dobri, delujoči člani teh društev. Od ustanovitve do danes je bilo v Mariboru v društvo sprejetih blizu 3000 članov, v Zagrebu in Ljubljani pa 2500 članov in v pozneje ustanovljenih društvih v Novem mestu in na Vrhniki, v vsakem nad 500 članov. Večina izmed njih niso bili domačini v mestih, kjer so bili sprejeti v društva, ampak so došli iz dežele in so se tudi vrnili domov navadno kot dobri mojstri, ali pa so ostali v mestih, kot vsestransko izobraženi obrtniki. Poleg strokovnih tečajev za posamezne obrti imajo kat. društva rokodelskih pomočnikov tudi svoje pevske in dramatične odseke in precej bogate knjižnice. Dne 6. septembra 1925 so kat. društva rokodelskih pomočnikov v naši državi ustanovila na svojem zborovanju v Mariboru Osrednjo zvezo.

Ker se gotovo tretjina moških članov naših prosvetnih društev odloči za obrtni in rokodelski poklic, naj Prosvetna zveza med načrte svojih predavanj sprejme tudi govore o pomenu obrtnega stanu, o pripomočkih, kako naj se obrtniki in rokodelci izobrazujejo in o društvih rokodelskih pomočnikov. Mladič pa, ki gredo v mesto, naj opozori, kje so taka društva.

Dr. Janez Krek je uprāv v društvih rokodelskih pomočnikov imel veliko število govorov, za njih odre je spisal več iger, zato počastimo njegov jubilej s tem, da s poukom in s predavanji pomagamo rokodelskemu stanu, kakor nas vabi dr. Krek z besedami:

»Dokler kaj žarkov zlato bo solnce
zemljici hčerki v krilo trosilo,
roki človeški in rokodelcem
v čast bo svetilo.»

Možem in fantom! Iz poročil v »Društvenem novičarju« razvidite, da so nekatera društva prav resno zavzeta za našo stvar. Tako vidite, da so si pri Sv. Ani v Slovenskih goricah pozidali svoj lastni, lepi Društveni dom, ki bo jako olajšal društveno delo in gotovo zelo pospešil njegov napredek; zdaj bo imelo društvo še večje veselje do dela, saj se bodo shajali člani in članice pod lastno streho, v lastnem domu, ki se je dvignil iz njihovih žu'jev. Mnogo so žrtvovali, pa tudi uživajo veliko veselje nad svojim delom! Dalje vidite, da je Čitalnica v Selnici sama priredila svoj tečaj, ki je trajal tri večere. Vidi se, da misli resno, da imajo člani namen ustvarjati, povzdigovati in se izpopolnjevati. Veliko zanimanje je vzbudil Fantovski dan v Konjicah in poživitev Mladeniške zveze pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. **Kako dobro in potrebno bi bilo, da bi se fantje, ki niso pri Orlu, organizirali v Mladeniških zvezah!** Kolikokrat se poudarjajo in naglašajo potrebe dobrih organizacij! Ko fant konča šolo, začne popolnoma novo življenje! Važno vprašanje je, kakšno je to njegovo življenje! Ali se rad pohvali, da ni več dolžan poslušati učiteljev, da je sam svoj gospodar, ali mu ostaja spomin na šolo lep in svet ter je še otroškovan in poslušen ter ljubeznjiv nasproti svojim starišem? Nočemo govoriti o žalostni strani fantovskega življenja, ne tožiti o njem. Saj v to ima žal, človek dnevno žalosten vpogled. Treba je misliti na rešitev iz tega brezna, ki padajo vanj dan za dnem nove žrtve; bodočnost in sreča naroda kliče po pomoči, po preredu! In prvo sredstvo za to so dobre krščanske organizacije, katoliška društva! Tu najde fant nekako novo šolo, ki ga bo podprla v njegovi mladostni omahljivosti in nevednosti! Fant, Tebi je treba samo fantovske, res fantovske volje! Fantje domoljubi, ki vašemu ponosu klone tiha otožnost, ko vam pripenjajo dekleta šopke ob slovesu, ko odhajate v boj, veseli in ponosni, da zastavljate življenje svoje za milo domovino, pogledjte jo tu! Usmilite se njene skeleče rane; ona želi, da se nelepo, neredno in neravno fantovsko življenje spremeni, zboljša! Dajte, poslužite se zato dobrot, blagodejnega vpliva organizacije. Tu boste dosegli ne samo prerčenje samega sebe, ampak žilava vaša moč, vaša fantovska sila bo spreobračala tudi druge, bo delala za povzdigo vsega lepega in plemenitega! Zato pa, ne ogibajte se društva, organizirajte se in črpajte iz živega vira moči zase in za druge! Fant, ko vzljubiš organizacijo, tedaj boš dal narodu svojemu in domovini veliko obljubo in nado! Ti pa, veliki naš Oče, ki se je Tvoja svetla zvezda vstavila nad hlevcem betlehemskim, kjer sanja prvi sen Tvoj Edinec, ki imaš Svoje dopajenje nad Njim, daj mladim silam novih moči, velikih ustvarjajočih in povzdigujočih moči, ker — mladost se pripravlja na velik polet.

Fant iz Mladeniške zveze.

Potreba in namen slov. krščanske ženske organizacije.

Anica Lebar.

Urednikovo pojasnilo: Enotna slovenska krščanska ženska organizacija postaja — če že med tem ni — iz raznih sejnih besed dejanje. Bili so že nekateri poizkusi, tudi dobri vmes, a seme ni rodilo. Po naročilu I prosvetne skupščine v Ljubljani 17. VIII. 1925, so se sestali 3. IX. 1925 v Ljubljani zastopniki in zastopnice Prosvetnih zvez v Ljubljani in Mariboru, Orliške podzveze v Ljubljani, Vodstva Dekliških zvez v Mariboru, krajevne ljubljanske Slovenske krščanske ženske zveze, Krekove prosvete in Poselske zveze v Ljubljani, ki so načelno določili vse potrebno za čimprejšnjo, uspešno in trajno ustanovitev enotne slovenske krščanske ženske organizacije, ki naj bo zveza raznih avtonomnih zvez ali podzvez. »Naš dom« je bil od početka stalen in dober prijatelj krščanskih žena in deklet, tak ostane tudi naprej ter vabi vso slovensko krščansko ženstvo pod svojo streho in hkrati k obilnemu sodelovanju. Naslednje pa so misli gdč. Anice Lebar, kakor jih je poveda a na omenjenem sestanku v Ljubljani 3. IX. 1925 in ki zaradi tehtnosti ne smejo ostati osamljene. Slovejo tako:

Kdorkoli zasleduje slovstvo drugih narodov, mora opaziti, da se je v zadnjih 20. letih za čudo pomnožilo število ženskih listov, ki so vsi glasila ženskih društev, dokaz, da so povsod žene organizirane. Dolgo vrsto let so tudi pri nas že ženske organizacije z različnimi cilji in seveda tudi z različnimi uspehi. Naša ženska društva vse poznamo, saj vse brez izjeme sodelujemo pri njih. Znano nam je tudi, da delo v njih ni v pravilnem razmerju z uspehi. Vemo tudi vse, da se je že ponovno poizkušalo, da se združi vse slovensko ženstvo brez razlike svetovnega naziranja, a da do združitve, umevno ni prišlo in ni moglo priti, ker so cilji in sredstva onih in nas tako zelo različna, da se že na pragu srečamo in razidemo.

Prišla sem do sledeče misli: Ako je neka peščica žen organizirana tako, da lahko pošilja svoje zastopnice na mednarodne ženske kongrese in tam poroča o ženskem delu, ki se ga ne udeležuje ogromna večina slovenskega ženstva, **mora** brez pogojno ta ogromna, res milijonska, množina krščansko-mislečega ženstva dobiti lastno, močno in delavno organizacijo.

Katero delo pa bi morala vršiti ta organizacija?

V prvi vrsti izobrazbo žene obče; vse čutimo, da nam manjka izobrazbe, da je mnogo vrzeli v naši vzgoji in omiki, ki jih je treba izpolniti. Posebno pa nam manjka politične izobrazbe, ki nam je vsem v današnjih razmerah nujno potrebna. Ne morebiti, kakor da ne bi vedele, h kateri stranki naj pripadamo, to ne. Stranka, ki se bo pomnožila z več ko milijonom pripadnic, ta je ona, ki je vpostavljena na katoliških načelih in ima v svojem programu tudi rešitev naših, t. j. ženskih zahtev in teženj. Niso pa morebiti to le zahteve ženskih kapric, nego težnje, ki vsebujejo povzdigo in procvit našega naroda, naše države, človeštva sploh. Če jim postavimo na čelo varstvo ženskih pravic,

sè vam zdi morebiti to pretirana osamosvoja. Toda, ko pristavim takoj: boj alkoholu, boj nenravnosti v družbi, v literaturi in umetnosti, boj prostituciji, homoseksualnosti (ki se je tudi pri nas grdo razpasla), boj nemoralnosti v zakonu in družini, boj razkristjanjenju šole, družine in naroda, potem, upam, razumete, da gre tu res za ženske pravice, ki pa vsebujejo pravice človeštva obče. In če si društvo, ta nova ženska organizacija, postavi na drugo stran svojega programa resno in pozitivno delo napram vsem naštetim zlom, mislim, da ga homo vesele ženske same, pa tudi možje, ves naš narod, naši bratje v državi, Cerkev in Bog sam.

Umevno, da se to društvo ne bo odtezalo, kadar bo treba obvezovati rane, tolažiti in pomagati, saj to delo je uprav pristno žensko. Tudi ni treba misliti, da bo tega dela preveč, da se bomo v njem utopile. Organizirano bo, delile si ga bomo in gledale, da bo koristilo vsem, vsem.

Toda, takemu društvu je v prvi vrsti treba izobraženih, vztrajnih in neustrašenih delavk, dobrih in res izpeljivih pravil z jasnimi in določnimi cilji in izdatne pomoči od moške strani. Vprašajmo se, če z vsem tem razpolagamo. Priznati moramo, da ne. Nimamo še dovolj izobraženih žen, ki bi jih postavile za svoje voditeljice in učiteljice. Poiskati jih moramo, privabiti, prikleniti. Tudi za primerna pravila se bo treba ozreti po naših kat. ženskih društvih v inozemstvu ter po njih sestaviti pravila za nas in naše potrebe in razmere. Slednjič niti izdatne pomoči od moške strani nismo tako gotove. Mnogo jih je, ki nas gledajo začudeno, da ne rečem prezirljivo in s posmehom, češ, kaj pa te hočejo, te ženske? Zato jim povemo, da smo jim sicer hvaležne za viteško obrambo, da pa bi rade tudi same delovale pri rešitvi mnogih vprašanj, ki morebiti baš čakajo naše, prirojene nam ženske iznajdljivosti, potrpežljivosti in vztrajnosti in morebiti tudi več srca in ljubezni, ko je morejo oni nje posvetiti; da pa jih prosimo za vse ono, kar je v zvezi z njihovo bistro razumnostjo in jasnim presodkom, kar nas bo polagoma usposobilo za samostojno delo.

Dekleta in žene! Kakor vidite in veste, nam je novi hišni oče, oziroma gospodar, ali kako bi ga primerneje imenovali, dovolil in odkazal v »Našem domu« mal, topel kotiček. Pa danes opažam, da ni še nobene k meni od vas, da bi kaj pokramljale in se pogovorile. Tako dolgčas mi je: nobene novice od nikoder; morda ste se zamudile ob boži 'nem drevescu ali ob lepih, ljubkih jaslicah, da vas ni? Vem, da je ob praznikih mnogo dela in skrbi pri vas doma. Naj bo; zdaj bom še samevala, takoj prihodnjič pa me gotovo razveselite s svojimi obiski! Le pridite, mrzlo je zunaj, a tu vas čaka prijeten, topel prostorček. Če bo mogoče peč kdaj bolj zakurjena in se bo katera malo spekla, naj se ne razjezi in naj ne odide vsa nejevoljna! Napravil se ji bo pač mal mehurček, iz katerega se bo pocedilo nekoliko trmice in svojeglavnosti, jeze in mladostnega napuha! O, to nič ne škodi; bo videla, da bo potem boljše in bo zadovoljna! Sicer se pa to ne bo zgodilo večkrat; včasih samo, ker je dobro, če človek tu in tam malo pogleda v svojo notranjost in popravi, kar ni dobro in le po; da, drage moje, naša naloga bo, oplemeniti svoja srca, svoje duše! Včasih pa se bomo pomenile tudi kaj veselega, prijetnega in se malo posmejale; pogledati pa bo treba včasih tudi v kuhinjo, ne samo, če je krop ali mleko skipelo, ampak malo poučiti se, kako se pripravi ta ali ona finejša jed. Družina hoče tuintam, da se malo posladka; seveda, pomislite, da je neki tak »praznik« že blizu; že veste, katerega mi

slim — pust. Kurent, kakor je čuden in grd, hoče vendar krofov, potic, kolačev in drugih slaščic, da postane dobre volje! In drugič, ako vam prav — predvsem pa seve našemu stricu Jožetu — že lahko dobite kake recepte. Prosim pa vas, da mi za gotovo pošljete kaj poročil; posebno se priporočam članicam Dekliških zvez, da mi javijo o svojem delu; poročala bom to vsem drugim v »Našem domu«, da bodo vsi čitali in slišali, kje in kako so pridna, delavna dekleta in žene! Poročajte, če ste imele občni zbor ali če ste uprizorile kako igro ali igrico in če se je zgodilo kaj imenitnega tu ali tam! Torej bodite pridne, delavne! Ako ste bile malo dremave in zaspane, vstanite, zbrihajte se, da vas ne osramotijo one, ki so bolj zgodnje! Nov čas se je rodil in nove naloge nas čakajo. Hitimo, dokler je dan! Z Novim letom vse na novo delo — z Njegovo pomočjo! — Tajnica vodstva Dekliških zvez.

Preziran stan! Marsikatera dekleta se čutijo nesrečna, ker niso ime-nitnega stanu, ampak so priproste domače delavke. Draga dekleta! Ako svoje misli in srce večkrat povzdignemo proti nebesom in pomislimo, da je nebeška Mati tudi bila dekla, i. s. dekla Gospodova, ali naj bomo me, hčerke Marijine, več ko je naša nebeška Mati? Ne! Me hočemo biti ponosne na svoj poklic. Mnogokrat bi svojim sotrpinkam rade kaj napisale, toda vsakdanje delo nam tega ne pripušča, rade kako pesem zapele in razveselile srce: toda preveč imamo dela. Rade bi odkrile kakemu človeku, kar nas včasih veseli, rade tudi potožile, kar nas večkrat teži. Zgodaj moramo vstati prve, ko še drugi sladko spijo. In zvečer zopet ne zaspati, dokler drugi ne pozaspijo. Zdrave moramo biti vedno, tako nam delo govori. Malo imamo me prostosti, za Marijo pa dovolj. Njene v cvetju smo mladosti. Ako bodo pre-ganjali nas, vedno k nebeški Materi hitimo, katero ljubimo srčno. Bodimo vesele, deklice Marijine, tako nam Mati nebeška kliče! Zapisala sem te vrstice v spomin in kot prijazen pozdrav sestricam. — Zofija.

Za vero in dom. V tako viharnem času, kakor je sedaj, je pač težko živeti, zlasti mladini, ki je še neizkušena in ki ne pozna nevarnosti, ki ji pretijo od vseh strani. Išče si izobrazbe v berilu. A žal, poseza mladina največ po slabih časopisih in knjigah, ki zastrupljajo dušo in srce. Tako se večina mladine pogubi. Sicer spočetka nekateri oporekajo, da ne verujejo, kar čitajo in da delajo to samo iz radovednosti. Resnica je to: v začetku iz radovednosti, s časom vedno z večjo vnemo, tako, da ga ni mogoče več odvrniti od prepada, ob katerem stoji. Človek, sam pokvarjen od slabega čtiva, nudi tudi drugim slabe časopise, meneč, ker je sam nesrečen in zapeljan, ne more gledati svojega soseda srečnejšega. Zato hvali slabe knjige in časopise in jih nudi tudi drugim. Koliko mladine se na ta način zapelje. Mnogo si prizadevajo nasprotniki, da pridobijo kar največ mladine na svoje limanice. Ali naj bo mar slovenska katoliška mladina zadnja pri delu? Ne, in tudi ne sme biti! Na delo za slovenski narod, dokler ni prepozno! Iztrgajmo po slabih časopisih zaslepljeno mladino iz žrela liberalizma ter jo pripeljimo v pristanišče naših katoliških društev! Ne ustrašimo se truda, ki ga moramo prestati! Naše geslo naj bo: Vse za vero in slovensko domovino!

Ruška mladenka.

Dekliška zveza v Konjicah je imela svoj občni zbor 19. novembra 1925, ki je izkazal, da je imela Dekliška zveza to poslovno leto šest sestankov z zanimivimi in najrazličnejšimi sporedi in tri seje; skupno se je uprizorilo z Bralnim društvom 12 iger; ponovilo se jih je sedem. V novi odbor

so bili izvoljeni: č. g. Jurij Lebič, gdčna. Amalija Solar, g. Pavlina Kolar, g. Marija Godec, g. Ivana Godec in g. Nežika Kuk.

Dekliška zveza v Grizah je imela občni zbor dne 30. oktobra 1925; navzočih je bilo 22 članic; Dekliška zveza je imela med letom 8 sestankov in 9 odborovih sej; na sestankih je bilo 10 govorov, 8 deklamacij, 2 dvogovora in 4 male igrice; vprizorile so tudi »Vestalko«, ki je bila odigrana z dobrim uspehom. V novi odbor so bile izvoljene gospodične: Marija Poteko, Julika Pečnik, Katarina Poteko, Aga Oblak, Pavla Kuder in Frančiška Vrdnik. Hvalevredno je posebno, da je predlagal č. g. duhovni voditelj, naj se zbira denar in stare znamke za misijone in naj se razširjajo med dekleti in sploh med ljudstvom naši dobri časopisi: »Glasnik«, »Katoliški misijoni«, »Naš dom«, »Vigred« in »Bogoljub«. To naj bi se predlagalo na vseh dekliških sestankih, ker je jako važno vprašanje zadnjega časa povsod posebno: časopisje. Dekleta, tudi vaša velika in lepa naloga je, da skrbite v tem oziru za prerođ ljudstva, da odločno nastopate, kjer le mogoče, proti slabemu časopisju ter priporočate dobro, pošteno čtivo! S tem boste izvrševale apostolsko delo, delo za narod in za Boga.

G. Segantini: Pri oranju (k sliki na 7. strani). Giovanni Segantini (15. I. 1858. do 18. IX. 1899) je bil sloviti italijanski slikar. Značilno zanj je njegovo delo L'aratura — Pri oranju, ki ga objavljamo v ti številki. S posebnim načinom barvanja je tu dosegel, da vidimo gorovje na obzorju, s snežiščem in ledenikom v vsi resničnosti. Nad snegom se vzpenja temno plavo nebo, pod temnim pasom gozdov pa je Segantinijev kraj Savognino z belim cerkvenim stolpom v tišem spomladanskem jutru. Na ravni se razprostirajo dehteči travniki; razorana polja in ruše so kakor posajane z zlatim praškom solnčnih žarkov. Sredi brazde v ospredju kos življenja: dva rjavca in dva orača, zdravja in moči polna. Slavospev spomladi je ta slika, slavospev porajajočega se življenja planin, bogatih vzvišene lepote. (Po dr. Resu v »Domu in svetu«.)

Ljudska prosveta v Češkoslovaški republiki. »Prager Presse« je objavila poročilo o ljudskoprosvetnem delu v Češkoslovaški republiki v letih 1919 do 1923. Poročilo si je vredno ogledati. Čehi so skrbi za ljudsko prosveto postavili temelj v treh zakonih: z dne 7. februarja 1919 v organizaciji tečajev za državljansko vzgojo, z dne 22. julija 1919 o javnih občinskih knjižnicah in z dne 30. januarja 1920 o občinskih spominskih knjigah. V zmislu teh zakonov se je doslej izvršilo sledeče delo: V vsi državi se je ustanovilo 510 okrajnih izobraževalnih odborov in 7069 krajevnih izobraževalnih komisij. Od tega odpade 352 okrajnih izobraževalnih odborov in 5586 krajevnih izobraževalnih komisij na češke in slovaške okraje, odnosno občine, na nemške pa 158 okrajnih izobraževalnih odborov in 1783 krajevnih izobraževalnih komisij. — Javnih občinskih knjižnic se je ustanovilo v zgodovinskih deželah 8953, od tega 6507 čeških in 2446 nemških. Poleg tega je prosvetno mini-

strstvo ustanovilo na Slovaškem 3 okrožne, 28 mestnih in 152 potovalnih slovaških knjižnic, v Karpato-Rusiji pa 3 okrožne in 212 občinskih knjižnic. Vsega skupaj se je torej v vsi republiki ustanovilo 9351 javnih knjižnic. O razvoju knjižnic je prejelo prosvetno ministrstvo poročila iz 128 čeških, 54 narodno mešanih in 62 manjšinskih okrajev, tedaj skupaj iz 245 okrajev. Iz 35 čeških in 13 nemških okrajev poročila še niso dospela, vendar je splošna slika o položaju knjižništva v republiki z došlimi poročili točno podana. V 5402 čeških občinah je bilo koncem 1923. leta 5465 ljudskih knjižnic in poleg tega 435 manjšinskih knjižnic. Vse te knjižnice so štejele 2,218,437 zvezkov. Čitateljev je bilo v čeških knjižnicah 375.850, v manjšinskih 23.427, ki so si izposodili vsega 6,113.392 zvezkov. Skupni dohodki knjižnic so znašali 7,644.500 Kč. Za izobrazbo knjižničarjev v občinah, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev, je država ustanovila dve knjižničarski šoli: češko v Pragi in nemško v Ustju. — V ljudskoprosvetne svrhe so l. 1920 ustanovili v Pragi državno diapozitivno centralo, dalje poročevalski urad za kinematografijo s 500 poročevalci, filmski arhiv in posebno filmsko komisijo pri Prosvetni zvezi. Za nadzorovanje ljudskoprosvetnega dela je država nastavila 1100 knjižniških nadzornikov. — Občinskih spominskih knjig se vodi doslej 5427; od tega 3548 na Češkem, 1800 na Moravskem in 79 v Šleziji. — O prosvetnih prireditvah v letu 1923 je prejelo ministrstvo poročila od 362 okrajnih izobraževalnih odborov (vseh je 510). Po tem poročilu je bilo leta 1923 vsega 62.213 prosvetnih prireditev, katerih se je udeležilo 1,597.050 oseb (izkazi glede udeležb niso popolni). — Kar tiče državne izdatke za ljudsko prosveto, je bilo v letih 1919 do 1923 proračunanih v to svrhu skupaj 18,418.246 Kč. — Tako se glasi poročilo. L. 1924 in 1925 so se uspehi gotovo zelo povečali, napravljene so bile tudi izboljšave, kjerkoli je bilo potrebno. In pri nas? Škoda vprašanja. Kar je ljudskoprosvetnega gibanja, delajo skoro izključno zasebne organizacije, državna uprava se za to bore malo briga, čeravno je pri ministrtvu prosvete oddelek za ljudsko prosveto. Pa tudi občine pozabljajo docela na svoje naloge za ljudsko prosveto, o čemer bomo govorili še posebej.

Podolžni in povprečni les. (Iz knjige: F. W. Foerster, Kristus in človeško življenje.) — Podolžni les in sredi počrez povprečni les — kakšna prispodoba človeške usode! Kajti kaj je človeško življenje? Želja, sreča, strast — in sredi črta počrez! Ves svet pa leži med križem neodrešenega (od nagnjenj in nagonov narave obvladovanega) človeka in med križem Kristusovim. Človek trpi pod križem, Kristus obhaja zmagoslavje nad križem. Človek obožuje lastno voljo in vidi hudiča v vsem, kar pride počrez — njegov križ postane pozorišče najnestrpljivejšega upora zoper železno usodo, ki lomi na kosce dela slabotnega človeka in upihuje njegove nade kakor trepetajoče lučke v vetru. Kristus pa spoznava Boga ravno v povprečni črti, ki prekrižava vse človeške načrte, na povprečnem lesu poveličuje Boga, oznanjuje resničnost božjo. Baš v navideznem porazu Kristusovem se izvrši največje zmagoslavje višjega sveta nad temo nagonov in strasti. Na podolžnem lesu (privoljenje v vse nagone in strasti narave) se pokvarijo in pogubijo posamesniki in narodi. Samo na povprečnem lesu (kar se upira in je zoperno lastni volji) se zbudimo k našemu resničnemu namenu in zgrabimo sredi vseh slepih to, česar nam ne more nihče vzeti. Da postanemo mirnejši, ne-sebičnejši, ponižnejši in poštenejši s seboj in z drugimi. Če se tako odvrnemo od slepila, napuha, malikovanja lastnega Jaza, postavimo temelj za razume-

vanje najglobljih skrivnosti tega in drugega življenja. O tihi, molčeči križ, kako neizčrpno mnogo veš povedati — kako mogočno začneš učiti, ko vsi učenci umolknejo in ko je vsa modrost modrih pri kraju!

Materino srce. V neki stari knjigi sem bral sledečo pravljico: Fant je imel rad dekle. Dekle je bilo lepo, pa gizdavo in brez srca. — Sanjalo se ji je, da bo ostala vedno mlada in lepa, da, še lepša bo, če bo imela v svoji skrinji shranjeno srce žene, ki je rodila fanta, ki jo ljubi. In je rekla fantu: »Idi, ubij svojo mater, iztrgaj ji srce iz prsi in prinesi mi ga!« Fant je prestrašen pogledal in zbežal. Prihodnji dan pa je spet prišel in reklo mu je dekle: »Idi, ubij svojo mater, iztrgaj ji srce iz prsi in prinesi mi ga, da te bom vedno ljubila in da bom vedno ostala lepa in mlada!« »Ne zahtevaj tako strašnega od mene!« je zakričal fant. Ona pa ga je poljubila in ga med tem nagovarjala: »Stori mi vendar to!« Fant pa se ji je iztrgal in zbežal. Prišel je prihodnji dan zopet in dekle ga je nagovarjalo znova: »Pojdi, ubij svojo mater, iztrgaj ji srce iz prsi, da te bom ljubila na večno, da bom vedno mlada in lepa in srečna!« »Pusti me!« »Če nočeš ti, bo storil drugi, ki me res ljubi,« je reklo dekle in pustilo fanta samega. Fant pa je zablodil in blodil ves dan po polju in po goščavi in ko se je stemnilo, je hitel k materi ter storil, kakor mu je velelo dekle. Ko pa je v temi hitel nazaj k ljubi in ji nesel materino srce, se je ob kamnu spotaknil, padel in pri tem zastokal. Ležečega na tleh pa ga je vprašalo krvavo materino srce: »Si se hudo udaril, moj ljubi sin?«. Glejte! Taka so srca naših mater.

Hladnokrvnost. Ko so l. 1831. Rusi oblegali Varšavo, je morala neka baterija metati granate v mesto na določen kraj. — General Paskevič je nestrpnost pričakoval učinka vrženih granat, pa vendar ni mogel ničesar opaziti. — Streli so pač morali biti slabi. Ponovna povelja, naj baterija boljše strelja, niso zalegla ničesar. — General zasede konja in oddirja na hrib, kjer je bila postavljena baterija. — »Kateri butec poveljuje tukaj?«, vpraša. — »Jaz,« odgovori poveljujoči častnik. — »Dobro. Degradiral vas bom, ker ne razumete svojega dela. Vaše streljanje nima nobenega uspeha.« — »Prav, gospod general,« odgovori kapetan; »ampak krive so slabe granate, ki so mi jih poslali. Ne razpočijo se.« — »Povejte to komu drugemu, pri meni s takimi izgovori ne dosežete ničesar. Danes zvečer vas predam vojaškemu sodišču.« — Med tem je kapetan vzel v roke granato, jo prižgal ter jo držal proti generalu z besedami: »Tu, glejte sami!« — Paskevič je prekrižal roke na prsih in poln pričakovanja gledal kadečo se granato v kapetanovi roki. Oba moža sta stala nepremično in čakala, ali se bo granata razpočila ali ne. Ni se razpočila in kapetan jo je vrgel z nasmeškom na tla. General Paskevič pa mu je izjavil: »Prosim, da mi oprostite! Vi imate prav!«

DRUŠTVENI NOVIČAR

Katoliško prosvetno društvo pri Sv. Ani v Slov. goricah je izmed najdelavnejših prosvetnih društev; marljivo članstvo niti za kratek čas ne počiva.

Letos se je vršila tam 8. junija slavnostna blagoslovitev temeljnega kamna za novi društveni dom; blagoslovil ga je prečastiti g. župnik Fr. Letonja, kot slavnostni

govornik pa je nastopil podpredsednik mariborske Prosvetne zveze g. profesor Iv. Prijatelj. Slavje so oživljale tudi dobro izvedene pevske in tamburaške točke; vrla dekleta, članice tamkajšnje Dekliške zveze, pasu uprizorile »Devico Orleansko«. Komaj tri mesece za to slavnostjo 27. septembra pa je Sv. Ana že praznovala slavnostno otvoritev svojega lepega društvenega doma; kot slavnostni govornik je ob tej priliki nastopil g. dr. Andrej Veble in narodni poslanec Fr. Žebot; društveno članstvo pa je z dobrim uspehom uprizorilo »Desetega brata«. — Pa ne le Prosvetno društvo, ampak tudi Dekliška in Mladiška zveza sta pri Sv. Ani jako delavni. Mladiška zveza je imela 6. XI. svoj občni zbor, ki je pokazal veliko zanimanje in resno voljo za povzdigo ljudske izobrazbe. Društvu, ki si je v tako kratkem času zgradilo svoj lepi lastni društveni dom, želimo v Novem letu spet mnogo uspehov in to veliko, resno voljo in veselje do plemenitega dela naj blagoslovi Bog! Fantom iz Mladiške zveze pa povemo, da nam je naša matica Prosvetna zveza obljubila izdati še to leto poslovnik za Mladiške zveze in se pobrigati za nje.

Bralno društvo Sv. Križ na Murškem polju je imelo 27. novembra 1925. svoj redni občni zbor, ki se ga je udeležilo 29 članov in 4 odborniki, skupno torej 33 udeležencev; sprejet je bil predlog za spremembo pravil.

Izobraževalno in bralno društvo Slivnica pri Mariboru je imelo v nedeljo, 20. decembra 1925 predavanje s skioptičnimi slikami. Predaval je g. dr. Jehart iz Maribora, in sicer o potovanju po Jutrovem. Tokrat je bila na vrsti Mezepotamija (Bagdad, Ur, Babilon, Ninive). Zanimivo potovanje je nudilo udeležencem mnogo pouka in zabave.

Katoliško prosvetno društvo v Grižah pri Celju je dobilo na svojem

6. rednem občnem zboru, ki se je vršil dne 29. novembra 1925, sledeči odbor: g. Kuder Peter, g. Kranjčič Ivan, župnik, g. Granfola, kaplan, g. Jakob Škraber, pos., g. Ludvik Kuder, g. Martin Divjak, g. Ivan Kurent in g. Anton Holobar.

Za Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Razboru se je vršil 26. dec. 1925 občni zbor.

Fantovski dan v Konjicah je dne 6. dec. 1925 krasno uspel. Posetili so ga in nastopili na njem kot referentje gg: prof. Iv. Prijatelj, ki je govoril o temi: O pravem državljanskem in političnem umevanju, Jože Stabej: Podlaga za razumevanje našega društvenega življenja in g. dr. Jože Jeraj: O fantovski vzgoji! — Vroče mladostno navdušenje, številna udeležba (230 fantov!), izborna izvedeni referati — krasen dan — vse to je zapustilo vsem udeležencem neizbrisen utis in spomin; v mladih prsih so se rodili sklepi in navdušenje, ki se ne razblini po par urah v enolično vsakdanjost, ki ob resnem pogledu na veliko nalogo bodočnosti ne klone, ampak se razvija z mladostno, neupogljivo silo in močjo ter doprinaša po častnem boju, po trpljenju in ovirah veliko delo, zrel sad!

Čitalnica v Selnici ob Dravi je pokazala, da lahko tudi manjše društvo dela, mnogo dela in tudi dosti naredi, če le hoče in ima resen namen za povzdigo prosvete med ljudstvom. Priredila je 14., 15. in 16. decembra 1925. prosvetno-tehnični tečaj za društvene in odsekovne odbornike. Prvi večer je bilo na vrsti predavanje: »Seje in občni zbori«, drugi večeri: »Namen društva in naloge posameznih odbornikov«, zadnji večer pa »Društveno poslovanje«. Predavanja so se začinjala zvečer ob 7. in končavala krog 10.; udeležniki so žrtvovali svoje večerne ure v nezgodnem vremenu in pokazali, kako se mora navdušenje tudi udeležiti, kako se mora in mora podpreti idealno stremljenje z resnim, požrtvovalnim delom!

Poziv in navodilo

za nabiranje in opisovanje narodno-umetniških predmetov.

Z ustanovitvijo samostalne države imamo možnost neoviranega kulturnega življenja, obenem pa tudi dolžnost, razvijati po vzgledu drugih narodov kulturne pango, kjer smo doslej še zaostali. Tu mislimo zlasti na sestavno proučavanje naše narodne samobitnosti in na zbiranje

neizčrpnega gradiva, kjer se javlja svojevrstnost narodove duše. Še do nedavna so iz naših krajev izginjali dragoceni predmeti v nemške muzeje, da se ponaša ž njimi tujec. Sedaj imamo v Mariboru muzej, kjer hočemo poleg izpopolnjevanja dose-danjih zbirk ustvariti za vso županijo po-

sebni narodopisni (etnografski) oddelek, kjer bi shranjevali vse izdelke, ki so značilni za prebivalstvo naše pokrajine, zlasti pa predmete narodne umetnosti, ki kažejo bolj našo posebnost ko še tolike umetnine šolanih mojstrov. Čutimo častno dolžnost, da baš v Mariboru, kamor poleg bivšega slovenskega Štajerja težita odslej še dve skoro nedotaknjeni pokrajini (Mežiška dolina in Prekmurje), uredimo narodopisno zbirko, da jo lahko pokažemo sebi, pa tudi tujcu, ko stopi iz severa tu prvič na naša tla.

V ta namen so se združila k skupnemu delu nasledaja društva: Zgodovinsko društvo v Mariboru, Prosvetna zveza v Mariboru, Slovensko žensko društvo v Mariboru in Zveza kulturnih društev v Mariboru ter se obračajo na vse poedine rodoljube in društva, da sodelujejo pri tem važnem podjetju. Pozornost se naj obrača na vse kar človeka spremlja od zibelci do groba. Posebno spadajo v obseg narodne umetnosti:

1. Narodne noše, razni motivi na obleki, čipke, vezene peče, pokrivala, nakitje (ženski uhani, urine verižice, kovinasti pasovi itd.).

2. Okraski na jerbasih, košarah in torbah, na čebelnih panjih, na lončarstvu in kovinasti posodi; primitivno orodje vsake vrste (pile, klopotci, otroške igrače, tkalско orodje itd.) Ne prezrejo naj se večkrat zanimivi izdelki raznih samoukov.

3. Starinsko pohištvo, njegova oblika, izrezljani ali barvani okraski na stolah, omarah, posteljah, zibeljke, preslice, koluti, mize, škrinje itd.

4. Okraski na hišah: raznobarvni pasovi ob zunanjih stenah, okraski na polkah, vratih in tramovih. Zanimivi kjučavničarski izdelki, okraski in napisi na stikalnicah, sodih in škafih.

5. Vsakovrstno muzikalno orodje, ki se rabi med ljudstvom. Predmeti pri raznih narodnih običajih, kakor ob pustu, kresu itd.

6. Nabožni predmeti: slike in kipi, zlasti stare slike na steklo, med katerimi so one, ki imajo podlago in polje žolčkaste barve, slovenskega (kranjskega) porekla, dočim so steklene slike z rdečo ali drugo barvno podlago nemški (navadno tirolski) proizvod. Nadalje: božične jaslice, velikonočne pisanke z raznimi figurami, presmeci na cvetno nedeljo in presmec na Veliko noč (kaj ljudje nosijo k velikonočnemu blagoslovu?), sličice v molitvenikih, božjepotne podobice, medalje. Križi in kapele ob potih in cestah, zlasti »kužni« ali »turški« križi. Značilne oblike nagrobnih križev in njih samonikli napisi (ki niso povzeti iz sv. pisma ali kakega pesnika).

7. Razni okraski in predmeti na gostijah, krstu in pogrebih, venci, šopki, pevcivo.

Obračamo se torej do vseh s prošnjo, da nam najdejo in javijo osebe, ki se zanimajo za to stroko in imajo že morda kakšne zbirke; da širijo med ljudstvom razumevanje za narodopisne predmete; da jih zbirajo, označujejo kraj in lastnika; da nam jih javijo in skušajo pridobiti.

Skušali bomo, da spravimo vse primerne predmete v muzej. Marsikdo bo tak predmet daroval; saj pride predmet, na katerem ostane označeno darovalčevo ime, vse drugače do veljave v javnem muzeju, ko pa če leži skrit doma v omari. Nekatere predmete bo treba odkupiti, zopet druge nam bodo lastniki prepustili proti reverzu, da ostanejo njih lasnina; od drugih bo treba dobiti dobre posnetke, barvane slike, fotografije, opise. Kjer pa ne bo možno ne eno ne drugo, take predmete pa nam javite vsaj v evidenco, da jih morda ob ugodni priliki rešimo za muzej.

Lepo urejeni narodopisni muzej bo pones celokupne pokrajine!

Vse pošiljatve se naj naslovijo na Zgodovinsko društvo v Mariboru ali na Prosvetno zvezo v Mariboru.

Mohorjeve knjige za leto 1926. Za 20 Din. pet knjig. Z družbo je očit blagoslov očeta Ant na Mrt na s Sloma. Umetniški koledar je bil na razia v Parzu in Firenci. Med poučnimi povesticami strokovnjaški članek o nlekarstvu

in tako zelo potrebni članek o osebni dohodnini. Koliko ne potrebnega denarja znosijo naši kmetje na davkarije, ker ne poznajo zakona! Zraven tega nam daje koledar nasvete za prvo pomoč v nezgodah, dr. Šarabon nas vodi po svetu, pa tako

šegavo, da se mu kar udamo. Zares, ko ledar sam je vreden dvakrat dvajset Din. Večernice pripovedujejo o žalostnih dneh slovenskega kmeta in o njegovih življenjskih borbi za grunt in za pravico. Take povesti so nam potrebne bolj ko kruh v razdejanih dneh, ko je svetovna revolucija razbegala dušo slovenskega kmeta: da mu vdahnejo duh očancev, ki so ljubili svoj grunt nad vse. Travništvo, II. del, bo čtivo vsakega najmanjšega kmeta. Apdštoli bodo nedelja. Pa še biser povesti nam je navrgla družba: Pregljeve »Božje mejnike«, bolno pesem žalostne Istre, izročene volji božji. — Mohorjeva družba zasluži bolj ko le kdaj, da ji naša društva posvetijo vso pažnjo in vso ljubezen. Mohorjeva družba je kakor barometer: na številu njenega članstva bomo merili vrednost naših družin. Pa bi ne smelo biti slovenske družine brez Mohorjevih knjig! In mesto da kupujete draga in malovredna darila za gozdove: vpišite dragega v Mohorjevo družbo! S tem ste storili dobro delo pred Bogom in pred narodom.

Josip Lavtizar: V petih letih (1914—1919) okrog sveta. Izredno zanimiva knjiga! Popisuje nam, kako mora Sodarjev Francelj l. 1914, na vojsko, kako je ranjen, kako pride v rusko jetništvo. Tam se seznanja z različnimi Slovenci, med njimi z Dolenjcem Bogolinom in Jeričem in s Stajercem narednikom Nedeljkom. Pa ubežijo iz jetništva. Ker čutijo, da bi čez Rusijo prišli pač težko domov, se napotijo preko Sibirije v Mandžurijo, od tam pridejo na Kitajsko in na Japonsko. Na Kitajskem se jim pridruži nemški Bavarec Fric, ki jim pomaga z znanjem jezika in z marsikakim dobrim nasvetom. Potem čez Veliki ocean v Ameriko, iz Amerike na Španjo, a Fric med potjo umre. Slovenci pa srečno pridejo s Španje čez Neapolj v Trst in domov. Vse te daljne kraje, njih pisano ljudstvo in njih pestro življenje, vero, navade, noše nam je pisatelj naslikal tako mikavno, da bralec ne more odložiti knjige, preden je ni prečital do konca. Nikomur ne bo žal, če jo naroči. Zlasti društva si jo naj oskrbe, bodo članom brezdvomno zelo ustregla ž njo. Saj knjiga družji v prav posrečeni obliki zabavo in pouk. Bila bi zelo porabna tudi za predavanja o tujih krajih. Dobite jo pri pisatelju, našem najboljšem živečem potopiscu, g. župniku Jos Lavtizarju, Ráteče-Planica, Gorenjsko. Cena ni visoka. — Ksaver Meško.

Robinson — knjiga za našo mladino. V zalogi tiskarskega in litogra-

fičnega zavoda I. Blasnika naslednika v Ljubljani je izšla »Povest o Robinsonu«, ki jo je za angleško mladino priredil Kathleen Fitzgerald, v slovenščino pa preložil Bogumil Vdovič. Knjiga je okrašena s 26. lepimi štiribarvnimi slikami, ki jih je po izvorniku slike dovršeno posnel litografični zavod založnika. Ta izdaja Robinsona je knjižni dogodek za naš narod, kajti lahko se reče, da takšne knjige nima vsak narod. Knjiga je namenjena zlasti mladini, pa odrasli jo bodo brali z užitkom. Tudi je zelo primerno darilo za Miklavža ali Božič. Cena broširani knjigi je 15— Din., trdo vezani pa 20— Din., po pošti 1— Din. več. Dobi se pri nas v vseh knjigarnah in naravnost pri založniški tvrdki, to je pri I. Blasnika nasled. d. d., tiskarski in litografični zavod v Ljubljani, Breg štev. 12.

Palček Potep, pravljica igra v treh dejanjih. Spisal A. Pajmè. — V založbi »Svete vojske« v Ljubljani je izšla kot prvi zvezek nove vrste Protialkoholne knjižnice mladinska igra, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom zelo dobrodošla. — Vsebina: Ubogemu dečku je srce zahrepenelo po sreči, po kraljestvu palčkov. Po dolgem iskanju ga najde v globokem gozdu ter prosi palčke za sprejem. Ti ga pa nočejo sprejeti kar tako ter ga povprašujejo in preizkušajo, ali je za kraljestvo palčkov res sposoben. Največja ovira pa je peiskava zdravnika palčkov, ki ugotovi »sumljivo utripanje srca, bakren nos — posledice uživanja alkohola — ter črne zobe — vsled kajenja«. Ker pa deček obljubi, da bo naprej vse to opustil, ga sprejmejo medse in mu dajo ime Potep. Ta dogodek skupno s kraljevsko proslavo slovesno praznujejo. Carodej Lom, ki je nameraval pri pojedini med vodo in mleko pomešati tudi alkohol, dobi zaslužno plačilo in pride v dosmrtno ječo. »Zlatoper, naš kralj naj živi! Kralju alkoholu pa smrt! Smrt, smrt!«, odmeva od vseh strani. — Igra je zelo posrečena, kjer so jo igrali, so dosegli prav lepe uspehe in je ne morejo prehvaliti. V resnici: igrica je tako otroško priprosta, pa vendar tako neprisljivo vzgojna, da tudi odrastlega človeka ne more ostati brez vpliva. — Igra toplo priporočamo vsem društvom, posebno pa mladinskim knjižnicam in odrom. Stane 5 Din. ter se naroča pri »Sveti vojski« Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Ksaver Meško: Našim malim. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. — Priznani slovenski pisatelj in zvest sodelavec pri »Našem domu«, Ksaver

Meško, nas je nedavno razveselil s posebno lepim delom. Prav lepo je povedana sodba o tej Meškovi knjigi v »Koroškem Slovencu« z dne 4. XI. 1925, zato priobčujemo isto mnenje tudi mi in se mu v vsem pridružujemo. Glasi pa se: »Zopet roma med narod novo Meškovo delo »Našim malim«. Čudovito se je pisatelj in pesnik uživel v otroško dušo in jo izlil v lepe priproste pesmice in kratke črtice. Ljubezen do domovine, do slovenske grude, do naših gora, do slovenskih domov, katero doživljamo mali in odrasli vsak trenutek, opeva on v pesmi »Domovina«. Tako poje v sedmi kitici:

»Domovina moja, krasna vsa!
Morda zabim kdaj očetov dom,
tebe, tebe zabil pa ne bom,
ti ljubezen mojega srca!»

Kljub temu, da ga je domovina, kateri je posvetil svoje najboljše duševne in telesne moči, bičala, preganjala, kipi iz njegovega srca goreča ljubezen do slovenske domovine. »Ne bom ga pil«, na strani 13., naj bi postala himna naše mladine, ako naj ona doraste v korenjake, ker pitje le pije njej moči in alkohol le pamet meša. V črtici »Urica« na strani 20. krasno riše krščansko hišo in realno življenje v njej. Ko se Tinetu, petletnemu fantičku, pripeti nesreča, da polomi Filipovo uro, ostane oče pri tej priliki vedno oče in odpušča z vso pisateljevo milobo. Tudi slika izza svetovne vojne »V pričakovanju« posega čisto v realno življenje. Našim malim bo še posebno ugajala pesmice »Jaz bom kmete«. Mali fantiček poveljuje kmetijski stan in njega življenje, ki je sicer priprosto, srečnejše in zadovoljnejše od življenja na cesarskem dvoru. Že po teh primerih vidimo, da je knjižica prav pestre vsebine in res knjiga »Naših malih«. Priporočamo jo vsem društvom, posebno še onim, katera imajo mladinski odsek; knjižica naj domuje tudi v vsaki slovenski hiši, da bodo tudi »Naši mali« že poznali blagost Meškove duše.

Dr. Mihael Opeka: **Žena s solncem.** Štirinajst govorov o Mariji. Založila prodajalna K. T. D. H. Ničman v Ljubljani. — Dr. Mihael Opeka je ime, ki ne rabi več pojasnjevanj, ne agitacije. Po svojih svetovitih pridigah v ljubljanski stolnici pomeni dr. Opeka že zase: dovršenost, temeljitost. Ves tak, a še bolj izpiljen, je v tiskanih govorih, ki jih je poslal v knjigi edenaštkrat med svet, vsakokrat dogodek zase. Pozna ga ne samo Slovenija po teh knjigah, tudi katoliška Hrvaška mu daje vse priznanje. »Žena s solncem« je bela knjiga srčnega veselja, pesem naši naj-

boljši Materi. Mojsterska Opekova beseda je natrgala Kraljici najlepših rož in hudobno bi moralo biti srce, ki ne bi klonilo pred Njo kolen in usta njegova ne bi rekla: Marija, glej saj sem tudi jaz Tvoj otrok. Ali je še treba več govoriti? Narod Marijin, vzemi in beri dehteči šopek, spleten Ženi s solncem!

Misijonski koledar za Gospodovo leto 1926. Izdala in založila misijonska družba sv. Vinc. Pavelskega. Velja samo Din. 8.—. Človek ne more drugače, ko da prizna: Lep je ta koledar! Pa zajemljiv še poleg in polno slik ima! Vsebinska je pa taka, da kar solze naganja v oči. Za jasno solnce vmes pa je tudi smeha in nedolžnega veselja dovolj. Popolnoma prav tako: treba je pokazati, da katoliška vera in delo za njeno razširjanje ni opravke ljudi, ki nimajo nič v glavi, ali ker drugega ne vedo početi. Katoliška vera in njeni misijonarji so poleg oznanjevanja kraljestva božjega prvi orači kulture in civilizacije. Ta »Misijonski koledar« je zato najzgovornejša priča! Berite ga in razširite kar najbolj mogoče.

Na Koroško! Gradivo zbral Natrog il Szanop. Založila Jugoslovanska matica v Mariboru. Velja Din. 16.—. Tako po špansko se skoro glasi pisateljevo ime te knjige, a je drugače pošten Slovenec in poleg tega še neutrudljiv sodelavec pri »Našem domu«. Saj pravimo, kaj neki more priti slabega s Koroškega. Zato tudi ta knjiga ni drugačna, ko da je polna ljubezni do začasno nam odtujene slovenske koroške zemlje. V njej je popisana Slovenska Koroška z vseh vetrov, boljšega popisa Slovenci menda sploh nimamo. Pa ta gruda, da ne bi smela biti naša? Kar srce nam zastaja in pesti se nam kričijo, ko pomislimo na napravljeno krivico. Pomaga pa le ena stvar: Vsi na Koroško s srcem in z vsem razumom! In Koroška bo zopet vsa naša, Slovenska Koroška, preljubljena.

Eoj za Koroško. Spominska knjižica ob petletnici koroškega plebiscita. Zbral in uredil dr. Valentin Rožič, profesor v Ljubljani. Velja Din. 30.—. V tej knjigi ni nič drugega, ko slovenska koroška duša in nemški narodni pohlep po slovenski zemlji. E, to so prerfiganci ti Nemci, ki znajo iz belega narediti črno, ali pa narobe, kar pač bolj nese. Številke znajo prenarediti bolj ko čarovnice noč v dan na Kleku. Vendar ves nemški boj in vsa nemška goljufija ni nič nasproti slovenski besedi, ki jo pravi brat bratom v tolažbo: Vdova jokajoča — pokopana, toda živa — živi in bo živela!

„Naš dom“

Če dobimo človeka na cesti, ki bo rekel »Dober dan!«, odgovorimo »Bog daj!«,

a tretja beseda že mora biti agitacija za našo stvar — tako je pravil leta 1902. na nekem zboru dr. J. Ev. Krek ter pristavil: Agitiranje je lahko. Imeti je treba le kako misel in jo drugim povedati.

Misel pa, ki jo je treba povedati zdaj vsem dobrim Slovincem, je:

»Naš dom« ob srebrnem jubileju.

Leta 1901. 23. maja je bilo, ko je bila pozidana lepa stavba »Našega doma« v Mariboru s pomenljivim A. M. Slomškovi rekomo: **Vrli Slovenci! Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike!** »Naš dom« je zajel ves takratni slovenski svet, posebno pa še ogroženo mejo na severu. Že z drugim letnikom je poročal list ponosno: **Mi gremo naprej!** in pozneje ta klic večkrat ponovil. Kako tudi ne! Takoj l. 1902. je imel »Naš dom« 12.000 naročnikov, l. 1903. se je zvišalo njih število na 15.000 in l. 1905 celo na veličastno armado 16.000 zvestih pristašev in naročnikov.

»Naš dom« je rasel iz dneva v dan, dokler ni svetovna vojna onemogočila njegovega izhajanja. Pa potrdila se trdna stavba »Našega doma« kljub temu ni. Brž, ko je bilo mogoče, so se spomnili nanj njegovi prijatelji in ga obudili l. 1922 o Veliki noči k življenju. L. 1925. pa je prešel »Naš dom« v lastništvo Prosvetne zveze v Mariboru, ki je pač prva in najbolj poklicana, da ga izdaja; krog njegovih naročnikov in bralcev se stalno širi, zanimanje za priljubljen »Naš dom« je vedno večje. Treba je bilo samo še zadnjih sklepov občnih zborov Prosvetne zveze v Mariboru in Ljublja-

ni, ki sta določila, da je »Naš dom« splešen list članov prosvetnih in izobraževalnih društev brez izjeme. S tem je dobil »Naš dom« trdnejši temelj.

Nabiranje naročnikov za »Naš dom« mora biti torej misel naše agitacije. Priznamo, da je vsled izredno težkih časov in menda tudi vsled obilice časopisov časih neprijetno agitirati za ta ali oni list. Vendar »Naš dom« je edini slovenski list svoje vrste, list za ljudsko prosveto, ki je našemu narodu najbolj potrebna, ker je podlaga vsemu drugemu socialnemu, gospodarskemu in političnemu napredku. Teh besed pač ne pravimo prav nič za našo agitacijo, povemo jih, ker so **trikrat in stokrat podčrtana resnica!** »Delo za ljudsko prosveto je najvažnejše!« je dr. J. Ev. Krek ponavljal nešteto-krat in tega ni mogel nikdar zadostno poudariti in naglasiti. Zato postavljamo brigo in delo za razširjenje »Našega doma« med prve dolžnosti pri agitaciji za dobre časopise, seve, ne da bi hoteli kakorkoli omalovaževati s tem agitacijo za druge liste, ali da bi rekli na primer, da ni nabiranje članov Družbe sv. Mohorja ali naročnikov za druge dobre časopise enako važno.

Če je bilo morda glede razširjenja »Našega doma« in agitacije zanj v zadnjih letih kaj zamujenega, je treba zdaj za to delati in agitirati tem več in tem bolj vztrajno. Predvsem se z letom 1926. »Naš dom« sam dostojno prenovi, dobil je novega urednika in bo list splošnega slovenskega krščanskega prosvetnega gibanja, ne oziraje se zgolj ali preveč samo na neke pokrajine. V svojem pisanju se bo držal zmerne srednje črte, da bo vsem umljiv in prijeten tovariš. Oziral se bo posebno na časovne potrebe slovenske ljudske prosvete in bo vedno, kar mogoče, sodoben. V splošnem delu bo obravnaval v bolj načelnih in podučnih člankih vso našo zadnjo ljudsko prosveto s potrebnimi nasveti in priporočili, nikakor pa noče biti vsiljiv in enostranski, puščal bo in dajal kar največ mogoče svobode. Skrbel pa bo nadalje tudi za lepo čtivo in prinašal v tem oziru doneske naših prvih pripovednikov. Kot glavno povest bo objavljaval vse leto izvirno povest s Pohorja »Tatja«, ki jo je napisal Matko Krevh, javnosti sicer bolj nepoznan, a zato nič manj nadarjen pisatelj. Nočemo hvaliti naprej, prepričaj se in beri vsak sam! »Beseda med moškimi« bo prinašala mnenja in pogovore fantov in mož,

moških organizacij in njihovih odsekov v društvih. V »Ženskem svetu« bodo imele svoj domači koticek naše ženske organizacije. »S pisanih poljan« bo zbrano kar največ ljubkih in mikavih prigodb ter vesti, »Društveni novičar« pa bo vedno poln poročil in dopisov iz vseh prosvetnih in izobraževalnih društev križem slovenskega sveta in drugod. »Lepa knjiga« bo polnila predale za naše knjižnice in knjižničarje. Težko pričakovano bo vsakokrat »Urednikovo kramljanje« za vse tiste, ki s svojimi pesmicami in drugimi spisi namenjajo prve nadobudne korake med slovstveni svet. S tem je poskrbljeno dovolj, da pride vsak naročnik in bralec »Našega doma« na svoj račun. Da bo izhajal »Naš dom« vsak mesec točno in da se bo z vsakim večjim dvigom števila naročnikov še spopolnjeval, je umevno. Za razveseljevanje očesa bo objavljaj tudi izbrane slike.

»Naš dom« je potreba in neizpodbitna zahteva časa. Zato ne pomaga nič, ko da gremo zanj vsi in vsak posamezni agitirat, mu pridobivat naročnikov. Za leto 1926 stane »Naš dom« 20 D; vsaj za pol leta, to je 10 D, naj se plača naročnina zanj takoj januarja. Za inozemstvo je naročina celoletno 40 D, za člane društev raznih Prosvetnih in drugih zvez v inozemstvu po dogovoru. Uprava želi pošiljati list vsakemu naročniku na njegov zaseben naslov, ne pod skupnim zavitkom na en skupni naslov. To naj upoštevajo nabiralci novih naročnikov in naj pošljejo upravi njih točne zasebne naslove, posebno, da ne prezrejo zadnje pošte. Pri nabiranju naročnikov je treba gledati zlasti na to, da vsak list takoj plača, to je 20 D za vse leto, ali vsaj 10 D naprej. Na naročnike, ki ne bi plačali nobene naročnine naprej, se uprava ne bi mogla ozirati. Nabiralcem naročnikov so bile priložene položnice; kdor jih pa nima, naj gre na domač poštni urad, zahteva tam prazno čekovno položnico, zapiše nanjo, čekovno številko 13577 in spodaj: Uprava »Našega doma« v Mariboru.

Vsak, ki pridobi 10 novih naročnikov, dobi 1 izvod »Našega doma« za l. 1926. zastonj, ali pa se mu bo izplačalo pri obračunu 20 D v gotovini. Vse dopise in naslove naročnikov je pošiljati na naslov: Uprava »Našega doma«, Maribor, Aleksandrova cesta 6-I.

Agitacija za »Naš dom« skozi in skozi, vselej in povsod, to je naše geslo, to je zdaj misel vseh dobrih Slovencev.

Maribor—Ljubljana, decembra 1925 in januarja 1926.

Izdajateljica: Prosvetna zveza v Mariboru.

Soizdajateljica: Prosvetna zveza v Ljubljani.

Uredništvo in uprava »Našega doma« v Mariboru.

UREDNIKOVO KRAMLJANJE

Za na pot.

Ni prijetno iti človeku na obisk tja, kjer pričakujejo od njega samo zlahkih darov, rožmarina in nageljčkov za vezilo, a on pride precej praznih rok. Godrnjanja in bevskanja nad njim kar ni konec, ko odnese pete iz hiše. Tako je tudi letos z »Našim domom« in njegovim novim urednikom. Govorilo in pisalo se je, kako bo vse prenovljeno in izboljšano; vendar »Naš dom« je zdaj tu, zdaj bo vse vsem očito, kako in kaj. Prijatelji, kar dobri si bodimo: nekaj je že, česar pa še ni, ni zamujeno. Vsak lahko vidi, da hočemo z »Našim domom« prav resno napredovati; pri tem pa je treba, da jih dela in gradi več, ne samo eden. Najprej je treba list zadostno razširiti, ker le veliko število naročnikov more list najbolj dvigniti in spopolnjevati. Zato je največja želja in prošnja novega urednika: agitirajte neumorno za »Naš dom« in pridobivajte mu stalno novih naročnikov. Druga urednikova prošnja je: pošiljajte iz vseh krajev poročila o društvenem delu, o delu v raznih odsekih, sploh o vsem, kar je v stiku z ljudsko prosveto; poročajte dobre, a tudi senčne reči, ki jih veste ali izsledite v tem oziru. Uredniku bodo zelo ljubi kratki članki, ki jih napišejo naši prijatelji in somišljeniki zunaj na deželi in zato k takemu sodelovanju še prav posebno vabi naše podeželsko razumništvo brez izjeme; gre mu za to, da bo »Naš dom« vedno urejevan in pisan iz življenja za življenje ter ne bi rad postavljaj kakih previsokih teorij, ki pa sodijo morda izvrstno v okvir drugega lista. K sodelovanju vabi končno vsakega, ki hoče biti nesebičen gradivec veličastnega hrama slovenske krščanske prosvete. V »Našem domu« je za vse, ki so dobre volje, prostora dovolj. Pridite pod njegovo streho, pridružite se mu brez obotavljanja!

Salda-konti, štrace,
blagajniške knjige,
amerik. žurnale,
odjemalne knjižice itd.
nudi p. n. trgovinam
po izredno ugodnih cenah
Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani, Kopit. ul. 6./II.

Prodajalna K. T. D.
(prej Ničman)
— Ljubljana —
(poleg Jugoslov. tiskarne)
ima v zalogi:
Vse pisalne potrebščine,
podobe, molitvenike, sve-
tinje, devocionalije i. t. d.
Svoji k svojim!

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod
Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17.

Sprejema:

V požarnem oddelku: Zavarovanja vseh poslopij in premakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina, po znano nizkih cenah. — **V življenjskem oddelku:** Zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljusdka zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

Podružnice:

Sarajevo, Koroščeva ul. 15; Zagreb,
Hatzela ulica 12; Celje, Breg 33 in
Split, Ulica 11. puka.

Ceniki in pojasnila z obratno pošto brezplačno.
Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.